

Л.М.Корнієнко

Л.М.Корниенко

L. M.Korniienko

Сумський національний аграрний університет

Сумский национальный аграрный университет

SumyNationalAgrarianUniversity

МОДУЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ГУМАНІЗАЦІЇ
ВИЩОЇ ШКОЛИ.

МОДУЛЬНО-РАЗВИВАЮЩЕЕ ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТЕ
ГУММАНИЗАЦИИ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ.

MODULAR AND DEVELOPING TEACHING IN THE CONTEXT OF
HIGHER SCHOOL HUMANIZATION.

Анотація

У статті аналізуються основні тенденції розвитку вітчизняної освіти. Обґрунтовується необхідність переходу освіти на технологічний рівень, що відповідає завданням гуманізації навчально-виховного процесу. Засобом такої гуманізації автор вважає технологію модульного навчання.

Аннотация

В статье анализируются основные тенденции развития отечественного образования. Обосновывается необходимость перехода образования на технологический уровень, что соответствует задачам гуманизации учебно-воспитательного процесса. Средством такой гуманизации автор считает технологию модульного обучения.

Summary

The author analyses the main trends of the development of our system of education. Great attention is paid to the transition of education to the technological level according to the tasks of present-day life. The technology of modular learning is considered to be perspective for humanisation of teaching and educative procedure.

Ключові слова: нові освітні технології, гуманізація, модульно-розвивальне навчання, активізація учіння, мотивація, творчі завдання, самооцінка, самоконтроль, творча діяльність.

Ключевые слова: нове образовательные технологии, гуманизация, модульно-развивающее обучение, активизация обучения, мотивация, творческие задания, самооценка, самоконтроль, творческая деятельность.

Keywords: new educational technologies, humanization, modular and developing education, optimization of the educational process, motivation, creative tasks, self-estimating, self-control, creative activity.

Аналіз основних тенденцій розвитку освіти у світовій та вітчизняній практиці свідчить, що системи освіти, які покликані сприяти реалізації основних задач соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, ще досить консервативні і слабо реагують на зрушення і зміни, які відбуваються у розвитку суспільства, в різних його сферах. Як вказано у державній національній програмі “Освіта” важливою умовою підготовки спеціалістів нового типу є створення нових освітніх технологій, які б відповідали завданням гуманізації навчально-виховного процесу.

Однією з таких інноваційних технологій є технологія модульного навчання. Будучи особистісно-орієнтовною, вона дозволяє одночасно оптимізувати учбовий процес, забезпечити його цілісність в реалізації цілей навчання, розвитку пізнавальної і особистісної сфери студентів, дозволяє сумістити управління пізнавальною діяльністю студентів з широкими можливостями для самоуправління. Серед освітніх систем модульна система навчання сьогодні оцінюється як найбільш сприятлива для розвитку особистості і найбільш демократична для освітніх колективів.

Модульне навчання зародилося наприкінці 60-х років в англійських країнах як удосконалений варіант програмованого навчання. Існують різні підходи до тлумачення способів реалізації принципу модульності в системі освіти. Це американська, німецька, литовська, російська, українська версії модульного навчання. Але, в принципі, в кожній з них модульна технологія представляє собою узагальнену, універсальну систему, важливою властивістю якої є її інтеграційна якість.

Головна мета модульного навчання – це суттєва активізація учіння, тобто перенесення центру тяжіння на самостійну навчально-пізнавальну роботу самого студента – від свідомої мотивації, через розв’язання низки усвідомлених ним репродуктивних і творчих завдань до об’єктивної самооцінки результатів діяльності й оперативної їх корекції. Викладач при цьому виконує роль консультанта, авторитетного експерта, організатора діяльності. Модульне навчання характеризується випередженим вивченням

теоретичного матеріалу з більшими блоками, завершеністю і узгодженістю циклів пізнання, діагностичністю педагогічного аналізу, можливістю індивідуалізації та диференціації, що діалектично поєднується з високим рівнем інтеграції та узагальненням теоретичних знань і практичних умінь.

В системі модульно-розвивального навчання (за концепцією українського дослідника А. В. Фурмана в цій сфері) відбувається диференціація соціально-культурного досвіду на психолого-педагогічну, навчально-предметну і методично-засобову сфери. При цьому психолого-педагогічний зміст визначається етапами модульно-розвивального процесу (від установчо-мотиваційного до контрольного-рефлексивного), навчально-предметний – традиційними навчальними програмами, планами і допоміжною літературою. Методично-засобовий зміст – це створення проблемно-модульної навчальної програми, яка включає в себе граф-схеми з навчальних курсів, наукові проекти змістовних модулів, сценарії інваріантних технологій модульних занять, розвивальні міні-підручники до кожного такого сценарію тощо.

В технології модульного навчання закладені непересічні можливості до реалізації сутнісних ознак особистісно-орієнтовного навчання. Студент за допомогою модульної програми включений в активний, самостійний процес навчання, а викладач у цьому процесі його супроводжує, допомагаючи засвоїти прийоми навчання і самоуправління. Викладач отримує реальну можливість виконувати індивідуальний, особистісний підхід до кожного студента, організувати взаємодію і взаємодопомогу студентів. Виникає потреба у викладачі не тільки як людині, що знає свій предмет, здатна пояснити новий матеріал і організувати свою діяльність, але яка б могла управляти учбовою діяльністю студентів, тобто модульна технологія, як і технологізація педагогічного процесу взагалі, немислима без управлінської культури викладача. Викладач повинен бути не тільки фахівцем з предмету, а й педагогом-психологом-дослідником, тобто психолого-педагогічний зміст домінує над навчально-предметним.

Модульна система навчання, орієнтована на особистість, означає максимальну індивідуалізацію і диференціацію навчального процесу. Завдяки відкритості методичної системи викладача, закладеній в модулі, добровільності поточного і гласного підсумкового контролю, можливості вільно здійснювати самоконтроль і вибирати рівень засвоєння, відсутності жорстокої регламентації темпу вивчення учбового матеріалу, виконується гуманістичний принцип направленості на студента.

Статус “суб’єкта” як одного з важливих показників особистісно-орієнтовного навчання, модульна технологія забезпечує студентів природним шляхом. Він сам планує способи, темп і місце роботи, сам оцінює свої можливості і рівень домагань, сам приймає рішення про перехід до наступного рівня. Отже, потреба в самореалізації задовольняється, по-перше,

можливістю за допомогою модуля вчитися завжди успішно і, по-друге, свободою вибору творчої діяльності і нестандартних завдань.

Таким чином, модульно-розвивальне навчання є такою освітньою системою, яка забезпечує перехід від принципу “Освіта на все життя” до принципу “Освіта через все життя”.